

4. Conclusió

Com a cristians tenim un llarg camí que se'ns obre, un repte que se'ns brinda, el convenciment que tenim alguna cosa valuosa per oferir: I una crida a caminar amb altres col·lectius de la societat que lluita per un món nou, més humà i més just.

Preguntes

Com mantenir la identitat del que som i alhora obrir-nos a un missatge universal en el món actual?

Com tolerant i fer front a l'intolerable? Creus que aclarir això és important per a l'educació dels joves?

Reflexiona sobre la frase: «Alguns pensen que en una societat democràtica no es pot denegar un servei, una acció que sigui emparada per la llei» Quina és la teva postura? Intenta explicar les raons.

Què puc fer jo?

Analitza els àmbits de la teva vida en què col·labores amb el mal o no t'hi enfrontes emparant-te en el «jo sóc un mandao», «no sóc jo qui decideix», etc.

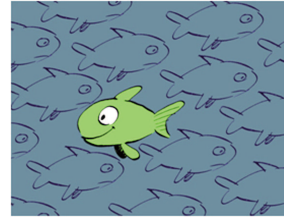
En quins moviments actuals detectes les «llavors de Jesús» i com t'hi impliqueres?

Promou un diàleg en el teu entorn i tracta de discernir els aspectes bons i dolents que pot haver-hi en accions com ara el lliurament d'aliments, l'ocupació d'habitatges, etc.

Com aprofundir?

- J. CARRERA CARRERA, *Una relació difícil. Cristianisme i societat des d'una perspectiva ètica*, Barcelona, Cristianisme i Justícia, Quadern 170, 2010.
- J. CARRERA CARRERA, *A la recerca del regne. Moral per al nou mil·lenni*, Barcelona, Cristianisme i Justícia, Quadern 101, 2000.
- A. TORRES QUEIRUGA, «La eutanàsia, entre la ètica y la religión», *Selecciones de Teología* (Barcelona), vol. 50, n. 200 (2011).
- Amor*, dir. Michael Haneke, Àustria, 2012.
- Amén*, dir. Costa-Gavras, França, 2002.
- Mar adentro*, dir. Alejandro Amenábar, Espanya, 2004.
- Hannah Arendt*, dir. Margarethe von Trotta, Alemanya, 2012.

Nedar contracorrent

Ser cristià... És una opció còmoda o implica confrontació?

Els primers cristians van fer front als problemes concrets de la vida comunitària, generant un sistema ètic diferent del que predominava en l'Imperi romà

Es van adoptar dues actituds:

- Viure la seva ètica en el si del grup, accentuant la identitat d'allò «cristià» en oposició al «pagà». Això els porta a ser una minoria tolerada i sovint perseguida.
- Partir del caràcter universal del missatge de Jesús per buscar signes, «llavors» de Jesús en tots aquells que amb bona voluntat feien el bé, fossin cristians, jueus o pagans.

Més endavant, en esdevenir religió oficial, el poder polític els va oferir la possibilitat de concretar els principis de l'ètica cristiana en lleis, per imposar la seva aplicació i aconseguir la «ciutat de Déu» a la terra. Aquesta aliança amb el poder polític sol ser un parany que comporta una pèrdua de radicalitat evangèlica i una relaxació en la denúncia de la injustícia.

I. Com situar-se, avui, davant d'un món plural

Actualment les esglésies cristianes es troben enmig d'una societat plural i diversa, en la qual han de conviure amb altres religions i sobretot amb altres conviccions ètiques. Això ens obliga a replantejar moltes coses.

- Els estats democràtics reconeixen la llibertat religiosa. D'altra banda, a Europa, els joves (molts d'ells fills i filles de creients) abandonen la pràctica religiosa, se'n desinteressen i desconeixen els principis bàsics de les religions dels seus antecessors.
- En alguns països amb deficiències democràtiques, els cristians viuen situacions de limitació i precarietat. En altres països, l'Església institucional és còmplice i encobridor d'abusos.

El Concili Vaticà II va esbossar algunes respostes sobre la presència del cristianisme en un món nou marcat per la democràcia, la pluralitat i la preeminència del secular.

Ètica cristiana: una relació tensa amb les societats de tots els temps.

Com et situes entre persones no creients: et sents incòmode per no estar a l'empara del teu grup?, o busques les petjades de Jesús entre elles?

Creus que l'ètica cristiana ha influït en les legislacions dels països europeus?

2. La tolerància i l'objecció de consciència

- Tot és tolerable? Sovint, dins la nostra societat democràtica, es presenta la tolerància com un gran valor a preservar per sobre de tot. Però no caiguem en el parany. No tot s'hi val, no tot es pot posar al mateix nivell, sobretot quan això equival a mantenir estats de privilegi d'uns sobre altres. La declaració dels drets humans, per exemple, tracta de fixar amb caràcter universal els mínims sobre allò que és o no tolerable.
- Com fer front a allò intolerable? Considerem l'ús de la força i la violència com a respostes incompatibles amb el missatge de Jesús, encara que reconeixem que això no sempre s'ha vist així en l'Església. Cal plantejar-nos, doncs, la desobediència pacífica.
- L'objecció de consciència. En primer lloc, hem d'analitzar a fons la qüestió, escoltar l'opinió d'experts, de científics, metges, etc. No hem de confondre despenalització amb legalització. Hem d'entendre que una societat plural no ha d'esperar que les lleis responguin a les conviccions ètiques d'un determinat grup, sinó al consens de les majories democràtiques. Arribat el cas, davant d'una llei que considerem injusta, els cristians podem exercir una oposició basada en les nostres conviccions ètiques i la desobediència pacífica, des del diàleg i l'exemple, no des de la força. Jesús ens va ensenyar a combatre la injustícia estant al costat de les víctimes i no passant a ser els botxins. El seu testimoni i exemple van ser llavor transformadora.
- Necessitat de discerniment. Triar el bé no és sempre una opció evident ni pura. De vegades, pot requerir cooperar en actuacions que no són de pròpia iniciativa i que no ens semblen bones. A petita escala, ho fem cada dia.
- Una ètica animada per l'Esperit de Jesús. A través dels seus grans principis, l'ètica cristiana es presenta com la manera més humana i humanitzadora de viure la situació actual. També cal estar atents a l'escolta d'altres tradicions.

La tolerància, mal entesa, pot portar a mantenir situacions injustes que perjudiquen els més febles.

Tot cristià ha de seguir la pròpia consciència, sempre i quan s'hagi seguit un discerniment precís, que suposa una consciència que procura informar-se i formar-se.

Justificaries l'ús de la força dins de l'ètica cristiana? Quan? Per què?

Coneixes la distinció jurídica entre despenalització i legalització?

Què t'ajuda a discernir com actuar davant d'una situació en què el bé i el mal semblen entremesclar-se de forma poc evident.

3. Noves coordenades per a una nova situació

Camins a recórrer

- Mantenir la denúncia de la injustícia i el compromís per trobar solucions.
- Aplicar la lògica de Jesús: la interdependència. El bé individual i el bé col·lectiu són inseparables. Ètica de la compassió universal que promou que tots els éssers vius puguin viure. Atendre els més febles com si es tractés de nosaltres mateixos.
- Viure els valors més que parlar-ne. És l'única manera de mostrar que són plenament humans i que és possible portar-los a la pràctica.
- Caminar juntament amb altres, en diàleg. Oberts i atents a les diferents sensibilitats que es donen en la nostra societat i que també aspiren a fer aquest món més humà (voluntariat, moviments socials, ONG, etc.). En petites accions locals o implicats en projectes d'ètica d'una escala major (territorial, global). Entendre el diàleg en els seus múltiples aspectes i valors:
 - Dimensió religiosa del diàleg: és una forma d'amor als altres.
 - Ensenya a escoltar i a sortir d'un mateix.
 - Diàleg per a un nou marc de relació basat en la confiança i el perdó.
- Anar plegats amb les altres tradicions religioses. Mostrar les coincidències, que són moltes.
- Acceptar la nostra petitesa, ser «llevat» dins del món plural.
- Donar la vida. La nostra fe ens assegura que el mal no té l'última paraula i que l'eficàcia de l'amor i de la no violència és lenta, però captiva els cors humans.
- Demanar la paraula. Sense privilegis, però també sense exclusions. Demanant perdó per les infidelitats i mostrant el factor humanitzador de les religions.
- El cultiu de l'espiritualitat, com a dimensió humana per sortir del materialisme.
- Reivindicar el dret a l'objecció de consciència. El respecte a aquest dret mostra de maduresa d'una societat plural i democràtica.

Temptacions a evitar

- La temptació de replegar-se –actitud a la defensiva–, «que parin el món, que jo en baixo». No hem de tenir por de ser minoria mentre aquesta sigui significativa.
- La temptació d'aspirar al poder real (polític i social) que permeti influir més en la societat (com a l'era de «la cristiandat»).

«No poder més» ens condueix a lluitar des del «no poder». L'esperança està amagada en els petits canvis.
